

Vejledning til kystvandråds- arbejdet 2025-2027

Udgiver: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Indhold

1.	Indledning	4
1.1	Vandrammedirektivet og fordelt indsatsbehov	5
2.	Opgavebeskrivelse	6
2.1	Udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II	6
2.2	Kystvandrådenes opgave	7
2.2.1	Identificering af væsentlige udfordringer og indsatsbehov	8
2.2.2	Prioritering af virkemidler	9
2.2.3	Evaluerings af kystvandrådsarbejdet og organiseringen	9
2.3	Samarbejde mellem lokale trepart og kystvandråd	9
2.4	Forsøgsprojekter	10
3.	Leverancer	11
3.1	Afrapportering	11
3.2	Frister og fremsendelse	12
4.	Organisering af arbejdet	13
4.1	Organisering af kystvandrådsarbejdet	13
4.1.1	Kommunernes rolle	13
4.2	Nedsættelse af kystvandrådet	14
4.3	Styregruppe	15
5.	Økonomi	16
5.1	Forsøgsprojekter	16
6.	Videre behandling	17

1. Indledning

Denne vejledning er rettet mod kommuner og kystvandråd til brug for deres bidrag til det lokale arbejde, som skal resultere i målopfyldelse i de danske kystvande jf. EU's Vandrammedirektiv.

Med *Aftale om akutpakke til forbedring af vandmiljøet* fra den 8. maj 2024 og *Aftale om et Grønt Danmark* (den Grønne Trepert) fra den 24. juni, senere politisk indgået den 18. november 2024 er det besluttet at nedsætte op til 18 Kystvandråd i perioden 2025-2027 for at sikre en stærk lokal forankring i implementering af udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II.

Aftaleparterne er enige om, at en ambitiøs arealomlægning forudsætter stærk lokal forankring, ejerskab og helhedstænkning. Derfor etableres en ny lokal organisering med kystvandråd samt lokale treparter i en styrket rolle, og hvor kommunerne får ansvaret for planlægning og implementering.

Kystvandrådene er rådgivende partnerskaber, der arbejder på tværs af et eller flere kystvandsomplande i områder med et stort kvælstofindsatsbehov. Kommunerne har ansvaret for kystvandrådene og leder møderne i rådene. Kystvandrådernes rolle er at rådgive og bidrage med viden om lokale virkemidler og analyser, der kan understøtte den lokale indsats for sundere kystvand.

Med *Akutpakke til forbedring af vandmiljøet* blev der afsat finansiering til at nedsætte mindst 4 nye kystvandråd i 2025-2027, og at videreføre de fire kystvandråd, der var nedsat i 2023. Med *Aftale om implementering af et Grønt Danmark* blev der afsat midler til yderligere op til 10 nye kystvandråd i 2025-2027. Der er således samlet afsat midler til op til 18 kystvandråd.

Med aftalen om den Grønne Trepert er det fastlagt at der kan oprettes kystvandråd i alle kystvandsomplande som er særligt udfordrede og hvor der er et stort kvælstof indsatsbehov.

I de områder, hvor der nedsættes et kystvandråd, vil rådet parallelt med den lokale treparts planlægningsarbejde i 2025 i relevant omfang kunne efterprøve konkrete forhold i det områdes vandplan i tråd med de forsøgeprojektmidler der er afsat i perioden i akutpakken.

De lokale treparter har til opgave at udarbejde en omlægningsplan for et eller flere kystvandsomplande, således at kystvandet kan opnå målopfyldelse jf. EU's Vandramme direktiv. Det er præciseret i aftalen Grøn Trepert at omlægningsplanerne og kystvandrådernes bidrag hertil skal tage udgangspunkt i udkast af vandområdeplanerne 2021-2027 II fra december 2024 indtil planerne er vedtaget.

I de områder, hvor der nedsættes et kystvandråd, vil rådet kunne bidrage med lokalt forankrede analyser og rådgivning til de lokale treparters arbejde med omlægningsplanen samt bidrage til at sikre en effektiv implementering af arealomlægningen og evt. nye virkemidler. Nærmere beskrivelse af Kystvandrådernes opgave er beskrevet i afsnit 2.

Sekretariatskommunerne og kystvandrådene arbejder indtil den 1. september 2027, hvor en endelig afrapportering og evaluering af arbejdet skal sendes til styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, herefter nævnt som 'styrelsen', fungerer om administrativ instans for kommunerne og kystvandråd i kystvandrådsarbejdet.

På styrelsens hjemmeside vil relevante dokumenter til kystvandrådsarbejdet som denne vejledning, bekendtgørelse til opgaven, linkhenvisninger til virkemiddelskataloger og relevant lovgivning kunne tilgås. Link til hjemmesiden: <https://sgavmst.dk/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplanerne-2021-2027/kystvandraad-2025-2027>.

1.1 Vandrammedirektivet og fordelt indsatsbehov

EU's vandrammedirektiv (2000/60/EF) miljømål om at forebygge forringelse og opnå god tilstand sætter på EU-niveau bindende rammer for vandplanlægningen i EU's medlemslande. Direktivets overordnede mål er, at alle grundvandsforekomster og overfladevandområder – herunder kystvande, som minimum skal have opnået miljømålene "god kemisk tilstand", "god økologisk tilstand" eller "godt økologisk potentiale" inden udgangen af 2027.

Medlemslandene skal fastsætte konkrete miljømål for de vandområder, der er omfattet af vandplanlægningen, og de skal fastlægge indsatsprogrammer med henblik på at opnå disse miljømål. Der er, i forbindelse med den danske implementering af EU's Vandrammedirektiv, fremlagt forslag til miljømål og indsatsprogrammer i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II (VP3 II).

2. Opgavebeskrivelse

I henhold til EU's Vandrammedirektiv, er miljømålet for kystvandene i udgangspunktet "god økologisk tilstand", som vurderes ud fra kvalitetselementerne klorofyl a, bundfauna samt ålegræs og andre blomsterplanter. Det er med afsæt i EU's Vandrammedirektiv, at kystvandene skal bidrage med lokalt funderet ekspertise mv., jf. nedenstående opgavebeskrivelse.

2.1 Udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II

Indsatsprogrammerne i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II præsenterer rammerne for hvordan grundvandsforekomster og overfladevandområder i Danmark kan opnå god økologisk tilstand.

Opfyldelse af målet om god økologisk tilstand i kystvande forudsætter bl.a., at den samlede kvælstoftilførsel reduceres yderligere. Næringsstofferne tilføres kystvandet fra både diffuse kilder som landbrug og fra punktkilder, som kan være f.eks. udledning af spildevand fra rensningsanlæg og regnbetingede udløb.

Når kystvande tilføres for store mængder af kvælstof og fosfor, sker der en opblomstring af alger, hvilket gør vandet uklart og betyder, at flerårige planter, som lever på bunden får ringere levevilkår samt indebærer en risiko for iltvind, når algerne dør og bliver omsat i en iltkrævende proces.

Miljømålet er kun opfyldt i få kystvande jf. VP3 II. For at sikre målopfylde indgår der i vandområdeplanerne indsatsbehov for et bedre vandmiljø i kystvandene.

Der er på landsplan opgjort en statusbelastning (nuværende kvælstofudledninger) på ca. 55.800 tons kvælstof. Baselineeffekten (ændring i udledning i 2027 uden yderligere tiltag) er vurderet til ca. 3700 tons kvælstof i 2027, det medfører en baselinebelastning på ca. 52.100 tons kvælstof.

Da målbelastningen på landsplan er opgjort til ca. 38.300 tons kvælstof, er det samlede indsatsbehov på baggrund af det nuværende faglige grundlag ca. 13.800 tons kvælstof.

Det vil sige at der skal gennemføres indsatser, som kan sikre en reduktion af kvælstofudledningen på ca. 13.800 tons kvælstof for at sikre forudsætningerne for god økologisk tilstand i de danske kystvande.

I udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II er en oversigt over indsatsbehovet for Danmarks kystvande kan opnå godt økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale. Indsatsbehovene er beskrevet i vandområdeplanernes bilag 1, hvor der for hvert kystvand er angivet indsatsbehov, og beskrevet virkemidler i form af CAP, markregulering og udtagningsindsats, som bl.a. skal håndteres i lokale treparters omlægningsplaner. Det er ikke alle 109 Kystvande hvor der er et indsatsbehov.

Ud over tilførsel af næringsstoffer, påvirkes kystvandet også af flere andre faktorer som f.eks. fiskeri med bundslæbende redskaber, slusedrift, opfiskning af sten, tykke slamlag, tilførsel af miljøfarlige stoffer og anden brug af vandet f.eks. til kølevand. Dette kan skabe negative påvirkninger af bundfauna, ålegræssets dybdeudbredelse og andre blomsterplanter m.v. som fører til ustabile marine økosystemer. Den lange række af påvirkninger af kystvande har, ligesom næringsstoftilførsel, en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand i kystvandene.

2.2 Kystvandrådernes opgave

Det overordnede formål med arbejdet i kystvandrådene er at medvirke til at sikre målopfyldelse i kystvande via lokale analyser og forankring. Kystvandrådene vil have til opgave at bidrage med viden og rådgivning til lokale treparters omlægningsplaner, på en måde som sikrer fremdrift i arbejdet, samt bistå og sikre implementering af planerne for at opnå målopfyldelse i tilhørende kystvande.

Kystvandrådsarbejdet udføres i samarbejde med sekretariatskommunen og bidragende kommuner.

Kystvandrådene og kommunernes opgaver er at rådgive i følgende

- Udarbejdelse og realisering af omlægningsplaner
- Fælles forståelse for kystvandenes væsentligste udfordringer
- Afprøvelse af konkrete indsatser eller andre metoder gennem forsøgsprojekter
- Udarbejdelse af forslag til indsatsprogrammer, som skal understøtte de mål, som gælder for kystvandene efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster

Dette kan for eksempel gøres ved

- At bidrage til at skabe en fælles forståelse for de lokale udfordringer i kystvandet og dermed forankre ansvar og generere ejerskab i lokalsamfundet
- At arbejde for at sikre realisering af de nødvendige indsatser i den efterfølgende implementeringsfase
- At efterprøve konkrete forhold i vidensgrundlag for vandplaner lokalt – bl.a. ved forsøgsprojekter og ved at gennemføre lokalt forankrede analyser for at afdække, om der kan identificeres potentielle virkemidler og supplerende indsatser til målopfyldelse, som defineret i EU's vandrammedirektiv

Sekretariatskommunen og kystvandrådet vil kunne bidrage med implementerbare anbefalinger til de lokale treparters arbejde med omlægningsplanerne via lokal viden og konkret arealerfaringer. Dette vil foregå i tæt samarbejde med relevante lokale treparters i udarbejdelsen af omlægningsplanerne i 2025 samt implementering af planerne frem til og med 2027. Samarbejdet med de lokale treparters og kystvandråd skal ske på en måde, så det sikres, at kystvandrådets rådgivende arbejde i form af analyser, forsøgsprojekter og lokal viden indgår i relevant omfang i den lokale treparts arbejde med omlægningsplaner og realisering af projekter. sekretariatskommunerne har ansvaret for kystvandrådene og leder møderne i rådene.

Det er de lokale treparters, der har ansvaret for at udarbejde omlægningsplanerne, hvor kystvandrådene kan indgå som en stærk bidragsyder. Læs mere om de lokale treparters og omlægningsplanerne i afsnit 2.3.

Kystvandrådene vil bidrage til, at indsatsbehovet, som fremgår i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II løftes og planlægges effektivt og strategisk efter lokale forhold. Samtidig kan kystvandrådene også bidrage til planlægning og gennemførelse af udtagning af lavbunds-jorde, rejsning af ny skov og etablering af ny natur.

Nye kystvandråd vil have til opgave at identificere væsentlige udfordringer for målopfyldelse i tilhørende kystvand(e). Resultaterne for analyserne forventes at blive præsenteret i relevant omfang i samarbejdet med den lokale trepart, samt indgå i afrapporteringen for 2025 eller 2026 til styrelsen.

Alle kystvandråd kan afprøve konkrete nye og alternative veje og metoder gennem forsøgsprojekter.

Kystvandråd fra 2023 kan fortsætte deres arbejde igangsat i 2024.

Kystvandrådene kan i samarbejde med anerkendte eksperter også gennemføre lokalt forankrede analyser i form af et indsatsprogram med henblik på at afdække, om der kan findes alternative veje til at opnå målopfyldelse, som defineret i EU's vandrammedirektiv. Indsatsprogrammet med de undersøgte alternative veje og valg af virkemidler vil kunne indgå i ministeriet videre vandplanarbejde og har frist i maj 2026.

Forslag til indsatsprogram skal tage udgangspunkt i indsatsbehovet angivet i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II.

Kystvandrådene skal hyre ekspertbistand fra en eller flere anerkendte forskningsinstitutioner og rådgivere til at hjælpe med at løse opgaven. Ekspertbistand kan være dansk eller international bistand fra f.eks. en forskningsinstitution eller en konsulentvirksomhed med dokumenteret indsigt i danske forhold på området. Hyring af anerkendt ekspertbistand er med henblik på at skabe et godt fundament for drøftelser om mulige virkemidler til reduktion af nærringsstoftilførsel til kystvande eller andre virkemidler med dokumenterede effekter, der vil kunne bidrage til den danske implementering af EU's vandrammedirektiv.

En tilgang til at løse kommunens og kystvandrådets samlede opgave kan være følgende elementer; 1) Analyse af kystvandets væsentligste udfordringer for at opnå målopfyldelse i kystvandet, herunder de i vandområdeplanerne opgjorte indsatsbehov, 2) evt. rådgive i forbindelse med udarbejdelse af og opfølgning på omlægningsplaner via lokal forankring og gennemførte analyser i samarbejde med den lokal trepart samt 3) opstart af forsøgsprojekter og udarbejdelse af et forslag til alternativ indsatsprogram til at opnå målopfyldelse.

De fire kystvandråd fra 2023 har fortaget analyser af kystvandenets væsentlige udfordringer og kan således undlade forslået element nr. 1) i det omfang det ikke er relevant.

Kystvandrådene kan også identificere supplerende indsatser, som fx muslinger, udplantering af ålegræs og biogene rev, foretager lokale analyser mv.

Kystvandrådene kan endvidere pege på og understøtte gennemførelsen af større helhedsprojekter, som kan gennemføres med brug af midler fra *Aftale om akutpakke til forbedring af vandmiljøet* fra den 8. maj 2024.

Styrelsen vil stå til rådighed og bistå kystvandrådernes arbejde, herunder at sikre, at kystvandrådernes plan for implementering af projekter mv. efterleves. Som bidrag til kystvandrådernes arbejde har styrelsen udarbejdet en grundpakke med indsatsbehov, retentionskort og virkemidler mv. i lighed med den tidligere vejledning til kystvandrådernes arbejde fra 2023, som kystvandrådene kan anvende.

2.2.1 Identificering af væsentlige udfordringer og indsatsbehov

Nye kystvandråd kan starte arbejdet med i samarbejde med anerkendte eksperter at identificere væsentlige udfordringer for at gældende kystvand ikke har opnået målopfyldelse jf. EU's Vandrammedirektiv.

I forbindelse med kystvandrådernes opstart af arbejdet tilbyder styrelsen kystvandrådene, at præsentere grundlaget for opgørelse af indsatsbehovet for kystvandrådet, såfremt kommunerne eller kystvandrådene er interesseret heri. Tilbuddet benyttes ved at kontakte e-mail kystvandraad@sgav.dk.

2.2.2 Prioritering af virkemidler

Kystvandrådernes lokale viden og beslutning om fordeling af virkemidler kan evt. indgå i de lokale treparter dynamiske omlægningsplaner, som senest med udgangen af 2025 skal være fuldt dækkende planer for indfrielse af kvælstofindsatsbehovet via arealomlægning.

I udarbejdelse af forslag til indsatsprogram, som senest skal afleveres i maj 2026, således at de i relevant omfang kan indgå i arbejde om videre vandplanlægning, skal kystvandrådene vedlægge dokumentation for, at de foreslåede indsatser, vil sikre målopfyldelse i kystvandet, som defineret i Vandrammedirektivet. Det omfatter bl.a. beregninger af de miljøeffekter og evt. næringsstofreducerende effekter, som de foreslåede indsatser vil medføre i kystvandet. Beregningerne kan evt. foretages i samarbejde med styrelsen og forskningsinstitutioner eller andre kvalificerede rådgivere.

Tabel 2.1 Eksempel på tabel med valg af virkemidler i forslag til indsatsprogram

Virkemiddel	ID-15 opland	Omfang (hektar/antal)	Forventet effekt ton N	Forventet effekt ton P

2.2.3 Evaluering af kystvandrådsarbejdet og organiseringen

Sekretariatskommunen er ansvarlig for at udarbejde og sende en evaluering af projektet, herunder kystvandrådernes arbejdsproces.

2.3 Samarbejde mellem lokale treparter og kystvandråd

I 2025 etableres der 23 lokale treparter, der bygger på de eksisterende vandoplandsstyregrupper (VOS'er), og som vil bestå af nøgleaktører med en tæt forbindelse til de lokale behov og perspektiver. Deltagerkredsen er 1-2 repræsentanter for hver af kommunerne i oplandet, 1-2 repræsentanter for lokale landbrugsorganisationer, 1-2 repræsentanter for lokale naturorganisationer, samt en repræsentant fra Naturstyrelsens lokale enhed. Repræsentanterne fra natur- og landbrugsorganisationerne udpeges centralt af Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforenings hovedorganisationer. Repræsentanterne kan løbende samle input fra deres lokale netværk og sikre en bred forankring i deres bagland¹.

Hver af de 23 lokale treparter planlægger og gennemfører en omlægningsplan indenfor den enkelte treparts geografiske område. Omlægningsplanerne skal samlet være fuldt dækkende planer for indfrielse af kvælstofindsatsbehovet via arealomlægning, for at mindske behovet for markregulering, og målet om udtagning af 140.000 ha lavbundsarealer inkl. randarealer på landsplan².

Kystvandrådene vil kunne rådgive kommuner og de lokale treparter ved at bidrage med viden om lokale virkemidler og analyser, der kan understøtte den lokale indsats for sundere

¹ Der henvises til faktaark om lokale treparter tilgængelig på www.mgtp.dk.

² Der henvises til faktaark om omlægningsplaner tilgængelig på www.mgtp.dk.

kystvand. Kystvandrådene fortsætter således som udgangspunkt deres arbejde. Kystvandrådene skal være i tæt dialog med de lokale treparter om deres konkrete arealerfaringer med henblik på at sikre implementérbar rådgivning fra kystvandrådene.

Centrale milepæle for samarbejde mellem kystvandråd og lokale treparter er:

- frem til udgangen af 2025 evt. at bidrage med lokalt forankrede analyser og rådgivning til de lokale treparters arbejde med omlægningsplanen.
- frem mod udgangen af 2027 kan kystvandrådet bidrage med analyser, og forsøgsprojekter, samt bidrage til at sikre effektiv implementering af arealomlægning og evt. nye virkemidler.

Herudover vil kystvandrådene løbende fungere som rådgivere og vidensressourcer for de lokale treparter.

2.4 Forsøgsprojekter

Forsøgsprojekter er en pulje til, at kystvandrådene kan gennemføre forsøgsprojekter af konkrete indsatser, som bl.a. er fremhævet af de kystvandråd der var nedsat i 2023.

Det kan bl.a. være forsøg med udplantning af træer langs vandløb, udlægning af intelligente randzoner langs vandløb, mere græs i sædskiftet, ålegræs el.lign., hvor der er behov for at konsolidere viden om virkemidlernes effekt og egnethed i udvalgte områder mhp. at disse nye virkemidlers effekt på sigt kan indgå som en del af den lokale vandmiljøindsats i omlægningsplanerne og implementering af disse.

Et virkemiddel med velkonsolideret effekt lokalt kan også godkendes til anvendelse i andre kystvandoplande, eventuelt efter opfølgende undersøgelser, hvis dette vurderes nødvendigt. Med henblik på at opnå en sikker og velkonsolideret vurdering af effekten af nye virkemidler er det generelt hensigtsmæssigt, at der sker inddragelse af forskningsinstitutioner i evalueringsprocessen af gennemført forsøgsprojektet så virkemidlet. Der opfordres til at inddrage forskningsinstitutioner allerede i designdelen af forsøget for at opnå effektiv proces i senere konsolidering af projektets resultater.

Puljen til forsøgsprojekter er fordelt ud i den treårige projektperiode, hvor det vil være muligt løbende at søge midler til et forsøgsprojekt.

Sekretariatskommunen kan på vegne af kystvandrådet søge om midlerne hos styrelsen.

I ansøgningen skal kystvandrådet beskrive formål for projektet, forventet udgifter samt forventede effekt, projektet vil have på enten at fjerne næringsstoffer til kystvandet, sikre god tilstand i kystvand og/eller fremme implementering af virkemidler jf. omlægningsplanerne.

Yderligere information om mulighed for at søge midler fra forsøgsprojektpuljen kan læses på kystvandråd 2025-2027 hjemmesiden (kystvandraad-2025-2027.dk).

Giver den økonomiske ramme for det indeværende år for ansøgningspuljen for forsøgsprojekter ikke mulighed for at imødekomme alle ansøgninger, træffer styrelsen afgørelse om tilskud til forsøgsprojekter på baggrund af en prioritering af de ansøgninger, som opfylder kravene angivet i *bekendtgørelsen om oprettelse, administration af og tilskud til kystvandråd*. Styrelsen prioriterer ansøgningerne ud fra en samlet vurdering af hvilke projekter, der giver ny viden til kystvandrådets opgaver og formål for kystvandrådsarbejdet.

3. Leverancer

Sekretariatskommunen er på vegne af kystvandrådet ansvarlige for at udarbejde en årlig af-rapportering. Foruden nedenstående leverancer er afrapporteringens forventede indhold be-skrevet i afsnit 3.1.

Sekretariatskommunen skal på vegne af kystvandrådet levere en analyse af kystvandets væ-sentligste udfordringer for at opnå målopfyldelse jf. EU Vandrammedirektivs krav om god øko-logisk tilstand. Analyserne skal sendes til styrelsen senest den 1. juni 2026 på e-mail kystvandraad@sgav.dk.

Kystvandråd fra 2023 behøver ikke fremsende nye analyser af kystvandenenes væsentligste ud-fordringer.

Kystvandrådet kan fremsende forslag til lokalt tilpassede og forankrede indsatsprogrammer, der sikrer målopfyldelse i kystvandet. Forslag til indsatsprogram skal sendes til styrelsen se-nest maj 2026 for at kunne indgå i arbejdet om videre vandplanlægning.

Endelig dato for levering udmeldes af styrelsen senere. Forslag til indsatsprogram sendes til styrelsen på e-mail kystvandraad@sgav.dk.

Forslag til indsatsprogram skal indeholde en indsatsplan for mulig målopfyldelse i det konkrete kystvand. Indsatsprogrammet skal som minimum indeholde:

- En beskrivelse af individuelle virkemidler og indsatser i indsatsprogrammet. Herunder argu-mentation for valg af disse med henvisning til dokumentation for effekter, og vurdering i for-hold til målopfyldelse i kystvandet.
- En redegørelse for, hvorvidt der findes finansieringskilder eller der vurderes behov for juste-ringer af eksisterende tilskudsordninger samt forslag til finansieringskilder, som understøtter de valgte virkemidler. Det kan være igennem tilskudsordninger hos Styrelsen eller via andre alternative veje.
- En tabel med scenariets forslag til virkemidler sammen med deres placering (på ID15 op-landsniveau, hvis virkemidlet er landbaseret), og den forventede effekt på næringsstofbe-lastningen fra N og P målt i ton.

Sekretariatskommunen er i afrapporteringen for 2027 også ansvarlig for at sende en evalue-ring af kystvandrådsarbejdet for hele perioden. Evalueringen skal blandt andet indeholde kyst-vandrådenes arbejdsproces. Evalueringen af arbejdet sendes til kystvandraad@sgav.dk sam-men med tilhørende 2027 afrapportering.

Kystvandrådet og sekretariatskommunes leverancer og afrapporteringer vil indgå i styrelsens årlige statusrapport for kystvandrådsarbejdet samt styrelsens slutrapportering af projektet i 2027.

3.1 Afrapportering

Nedsættelsen af kystvandråd er et 3-årigt tilsagn fra 2025 til og med 2027. Ultimo hvert år skal sekretariatskommunen på vegne af kystvandrådet fremsende en afrapportering af arbejdet i kystvandrådet til styrelsen.

Afrapporteringen kan indeholde:

- Status for opstart af kystvandrådsarbejdet
- Status for bidrag til arbejdet i de lokale treparter
- Resultater af kortlagte væsentligste udfordringer for at kystvand(ene) ikke er i mål-opfyldelse

- Resultater/status for analyser
- Resultater/status for igangsatte forsøgsprojekter søgt efter forsøgsprojektpuljen.
- Evaluering af arbejdet

Leverancerne er nedenfor opdelt i hvad der skal afrapporteres hvert år og hvilke elementer, der er særligt for det enkelte år.

Tabel 3.1 Afrapportering i perioden 2025-2027

	2025	2026	2027
Afrapporteres hvert år	Status på bidrag til lokale treparters arbejde. Resultater for analyser foretaget på baggrund af at fremme implementering i kystvandoplandet. Resultater for igangsatte forsøgsprojekter søgt efter forsøgsprojektpuljen.		
Afrapporteres kun et enkelt år	Status for opstart af kystvandrådsarbejdet. Procesplan for at opnå målopfyldelse i kystvand.	Resultater af kortlagte væsentligste udfordringer for at kystvand(ene) ikke er i målopfyldelse – Kun aktuelt for nye kystvandråd (1. juni). Alternativ forslag til indsatsprogram til videre vandplanarbejde (maj). Procesplan for at opnå målopfyldelse i kystvand.	Evaluering af kystvandrådets organisering og arbejde i hele perioden. Opfølgningsplan af planlagte initiativer, som evt. ikke er nået realiseret inden årets udgang.

3.2 Frister og fremsendelse

Den årlige afrapportering fremsendes til styrelsen senest den 31. december i det aktuelle år for 2025 og 2026

Frist for afrapportering af 2027 samt evaluering af kystvandrådsarbejdet fremsendes senest den 1. september 2027.

Kystvandråd og sekretariatskommunes udarbejdet forslag til indsatsprogram sendes senest maj 2026. Styrelsen vil informere om præcis leveringsfrist nærmere 2026.

Kystvandråd og sekretariatskommunes udarbejdet kortlægning af væsentligste udfordringer for kystvandet, sendes til styrelsen senest den 1. juni 2026.

Leverancerne sendes på e-mail kystvandraad@sgav.dk.

Det vil være muligt at ligge materialet op i en filkasse tildelt af styrelsen, hvis materialet overstiger kapaciteten i en eller to mails.

4. Organisering af arbejdet

4.1 Organisering af kystvandrådsarbejdet

Kystvandrådene skal i deres arbejde geografisk dække ét eller flere kystvande, hvoraf minimum et delopland skal have et fordelt indsatsbehov for kvælstof jf. bilag 1 i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 II. Af MiljøGIS.dk fremgår landets inddeling af de 109 kystvande i deloplande.

Kystvandrådene, der står for at bidrage til lokale treparters omlægningsplaner, skal sammensættes af relevante lokale interessenter, herunder landbrugsorganisationer.

Kystvandrådet sammensættes jf. §25 stk. 2-3 i lov om vandplanlægning.

4.1.1 Kommunernes rolle

Det er kommunerne, der varetager sekretariatsbetjeningen af kystvandrådene, ligesom det er kommunerne, der leder møderne i rådene. Det aftales indbyrdes mellem kommunerne i oplandet til kystvandet, hvilken af disse der varetager sekretariatsbetjeningen af rådet.

Sekretariatskommunerne har det administrative ansvar i forhold til ansøgningsprocessen, er ansvarlige for gennemførelse af projektet samt varetager sekretariatsbetjeningen af kystvandrådene.

Sekretariatskommunerne sikrer, at kystvandrådene inddrages i arbejdet og diskussionen af, de leverancer, som sendes til styrelsen.

Det er sekretariatskommunerne, der indkalder til møder i rådene, udsender mødemateriale og evt. udarbejder mødereferater samt sørger for samarbejde med bidragende kommuner.

For at skabe gennemsigtighed og delagtiggørelse omkring kystvandrådets arbejde, kan sekretariatskommunen offentliggøre materiale fra kystvandrådet på deres hjemmeside.

Sekretariatskommunerne står for den endelige afrapportering af kystvandrådets arbejde, som skal sendes samlet årligt til styrelsen. Sekretariatskommunerne bør aftale en procedure med kystvandrådet, som klarlægger afrapporteringerne. Proceduren kan eksempelvis indeholde tidsfrist og form for afrapporteringen som sekretariatskommune er ansvarlig for at indsende til styrelsen.

Ved mindretalsudtalelser giver afsenderen ved afsendelse af en udtalelse accept til, at udtalelsen offentliggøres. Offentliggørelse forudsætter, at udtalelserne har objektiv karakter og de må ikke indeholde personoplysninger f.eks. navne, adresser, telefonnumre eller personhenførbare oplysninger f.eks. oplysninger som kan henføres til en specifik person f.eks. en nabo eller en medarbejder i en myndighed. Såfremt sådanne oplysninger alligevel skulle forekomme, forbeholder styrelsen sig retten til at udelade oplysningerne af en sådan karakter før en eventuel offentliggørelse. Styrelsen forbeholder sig ligeledes retten til at slette injurierende udtalelser og lignende.

Sekretariatskommunen kan vælge at sætte en kommunalt ansat til at stå i spidsen for arbejdet i hvert kystvandråd, eller at hyre ekstern konsulent, hvor vedkommende skal agere som mødeleder og som sekretariatsbetjener for kystvandrådet. Derudover er det sekretariatskommunen, som har ansvaret for at koordinere, hvis der i kystvandrådet er behov for at indhente ekspertise fra styrelsen, forskningsinstitutioner eller anden ekspertbistand.

Sekretariatskommunen skal deltage i styregruppen for kystvandrådsarbejdet og løbende forelægge kommunernes og kystvandrådets fremdrift i arbejde for styregruppen. Det forventes at styregruppen afholder møde flere gange årligt.

4.2 Nedsættelse af kystvandrådet

Kystvandrådet nedsættes som et partnerskab mellem kommunen og relevante lokale interessenter, på baggrund af et partnerskab med lokale repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer.

Hvis man som organisation eller forening har et ønske om, at der nedsættes et kystvandråd i ens lokalområde, skal man kontakte den lokale afdeling af Danmarks Naturfredningsforening, Landbrug & Fødevarer eller kommunen, og foreslå, at der dannes et partnerskab mellem dem, som kan bakke op om en ansøgning om nedsættelse af et kystvandråd.

Mange forskellige interessenter har mulighed for at deltage i et kystvandråd, men styrelsen har udstukket nogle overordnet rammer for, hvilke organisationer og foreninger kan være medlem. Dette begrænser sig til:

1. Relevante landsdækkende og lokale erhvervsorganisationer
2. Repræsentanter for forsyningsselskaberne i oplandet
3. Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser
4. Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål eller i øvrigt er knyttet til interesser forbundet med beskyttelse og benyttelse af vand.

Eksempler på relevante erhvervsorganisationer kan være Landbrug & Fødevarer, Bæredygtigt Landbrug, Dansk Akvakultur, Danske Vandløb, Dansk Industri og DANVA. Som eksempler på landsdækkende grønne organisationer kan nævnes Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Kano og Kajak Forbund og Friluftsrådet. Men også andre organisationer kan komme på tale.

De lokale foreninger og organisationer skal have et lokalt udspring og være selvstændige foreninger henholdsvis organisationer. Medlemmerne skal være repræsentanter for de relevante foreninger og organisationer. Privatpersoner kan ikke være medlem.

Hver forening eller organisation kan kun være repræsenteret i det enkelte kystvandråd med ét medlem. Dette er for at undgå, at vandrådene bliver domineret af en enkelt eller ganske få organisationer. Der kan indstilles både et medlem og en suppleant. For at sikre, at kystvandrådene bliver arbejdsdygtige, kan der højst være 20 medlemmer i det enkelte råd.

Det skal sikres, at der i kystvandrådet er en ligelig repræsentation af organisationer og foreninger, der varetager forskellige interesser i forbindelse med vandplanlægning. Hermed forstås som udgangspunkt en ligelig repræsentation af natur-, miljø- og friluftinteresser på den ene side og erhvervsinteresser på den anden side. Kravet om ligelig repræsentation gælder også, hvis kystvandrådet består af færre end 20 medlemmer. Den kommune, der varetager sekretariatsbetjeningen af vandrådet og har ansvaret for at nedsætte kystvandrådet, skal påse dette. Sekretariatskommunerne træffer beslutning om, hvem der ikke kan være medlem i tilfælde af, at der er anmeldt mere end 20 medlemmer, eller der ikke er en ligelig repræsentation af interesser.

Kystvandrådet har gennem arbejdet en rådgivende rolle i relation til lokale treparters udarbejde og realisering af omlægningsplaner. Kystvandrådene er dog ikke tillagt myndighedsbeføjelser og har ikke vetoret over de kommunale beslutninger på området. Det er sekretariatskommunen, der overordnet har ansvaret for indlevering af leverancer til lokal trepart og styrelsen, men det er kystvandrådet der forestår projektet. Et hvert medlem af kystvandrådet kan

kræve, at sekretariatskommunen i forbindelse med fremsendelse til styrelsen af kystvandrådets samlede afrapportering for kystvandet medsender en udtalelse til afrapporteringen. Dette forudsætter at sekretariatskommunen præsenterer de årlige afrapporteringer.

4.3 Styregruppe

Styregruppen vil bestå af kystvandrådenes sekretariatskommuner samt styrelsen SGAV, departementet for ministeriet for grøn trepart samt en repræsentant for KL.

Styregruppen vil have til opgave løbende i den treårige periode at afholde møde, hvor sekretariatskommunerne på vegne af kystvandrådene angiver status for arbejdet samt kan sparre på tværs af kystvandrådsarbejderne.

Styrelsen vil indkalde til møderne samt fremsende forslag til dagsorden forud for møderne.

Møderne kan variere mellem fysiske og online møder. Styregruppen forventes at afholde møder flere gange årligt.

5. Økonomi

Til kystvandrådenes arbejde er der afsat midler som fremgår af tabel 5.1 nedenfor. Der er afsat 12 mio. kr. i perioden 2025-2027 for de kystvandråd fra 2023. Samtidig er der midlet 70,1 mio. kr. i perioden 2025-2027 for op til 14 nye kystvandråd.

Tabel 5.1

Udmøntning af midler til kystvandråd			
Mio. kr.	2025	2026	2027
Kystvandråd – videreførelse af de tidligere nedsatte kystvandråd 2023	4	4	4
Kystvandråd – udvidelse til nye kystvandoplande	41,7	14,2	14,2

Sekretariatskommunerne kan søge om tilskud til kystvandrådets arbejde af én omgang i forbindelse med ansøgningsrunden januar-marts 2025. Midlerne forventes fordelt mellem deltagerne i henhold til deres opfyldelse af kriterier og budget i ansøgningen om nedsættelse af kystvandråd.

Hvilke udgifter kystvandrådene herunder kan få dækket, samt kystvandrådenes udgiftsloft, er beskrevet i *Bekendtgørelse om oprettelse, administration af og tilskud til kystvandråd*.

Link til bekendtgørelsen: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2025/228> og link til kystvandrådshjemmesiden <https://sqavmst.dk/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplanerne-2021-2027/kystvandraad-2025-2027>.

Sekretariatskommunen kan søge om forudbetaling af tilskuddet.

5.1 Forsøgsprojekter

Der er i *Aftale om akutpakke til forbedring af vandmiljøet* fra den 8. maj 2024 afsat midler til at kystvandrådene kan gennemføre forsøgsprojekter af konkrete indsatser som bl.a. er fremhævet af de kystvandråd, der var nedsat i 2023. Der er i alt for perioden 2025-2027 afsat 20 mio. kr. Fordeling af midler i perioden fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 5.2

Udmøntning af midler til forsøgsprojekter			
Mio. kr.	2025	2026	2027
Pulje til forsøgsprojekter	5	7	8

6. Videre behandling

Styrelsen vil løbende samle op på kystvandrådenes afrapporteringer af arbejdet i perioden 2025-2027. Opsamlingerne vil indgå i status for aftalen om grøn trepart.

Kystvandrådenes forslag til indsatsprogrammer der afleveres maj 2026 vil indgå i arbejdet om videre vandplanlægning.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

www.sgav.dk